

Eindexamen Grieks vwo 2002-I

© havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 1	
Maximumscore 1	
1 ☐ Dat Kroisos een groot rijk zou vernietigen (als hij tegen de Perzen ten strijde trok). Fout: Dat Kroisos zijn rijk zou vernietigen.	
Maximumscore 1	
2 ☐ Er wordt (in regels 7–9) de mogelijkheid genoemd dat Kyros wilde zien of een godheid Kroisos te hulp zou komen. / Kyros wist dat Kroisos θεοσεβής was (zodat het logisch zou zijn dat hij een god aanroept). Fout rekenen: verwijzing naar de getallensymboliek in regels 1–5. Fout rekenen: de overwegingen van Kyros in regels 6–7 (t/m θέλων).	
Maximumscore 1	
3 ☐ λιπαρέωντων (δὲ αὐτῶν) / (καὶ) ὄχλον παρεχόντων (regels 17–18).	
Maximumscore 1	
4 ☐ (πάσι) τυράννοισι (regel 16).	
Maximumscore 3	
5 ☐ a. λέγεται ὑπὸ Λυδῶν (regel 30). b. - βουλόμενος t/m κατακαυθῆναι (regels 8–9) - καὶ τοὺς t/m ἐπικρατῆσαι (regels 28–29)	<u>1</u> <u>1</u> <u>1</u>
Tekst 1 en tekst 2	
Maximumscore 2	
6 ☐ a. ἀνεβίβασε (t/m δεδεμένον) (regels 4–5) b. καὶ δις ἑπτα Λυδῶν παρ' αὐτὸν παῖδας (regels 5–6)	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
7 ☐ (τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλούμενον), εἴ τί οἱ κεχαρισμένον ἐξ αὐτοῦ ἐδωρήθη, (παραστῆναι καὶ ρύσασθαί μιν ἐκ τοῦ παρεόντος κακοῦ) (regels 32–33).	
Tekst 3	
Maximumscore 2	
8 ☐ • Nee, (het was al eerder gepland), • zoals blijkt uit (ἐποίησαν δὲ Ἀβυθῆνοι) ἐντειλαμένου πρότερον βασιλέος (regel 3) / προεπεποίητο (regel 2) / ἐπίτηδες (regel 2)	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
9 ☐ τούτων γε ἐόντων τοσούτων (regel 15).	
Maximumscore 2	
10 ☐ • In het Grieks is de aoristus gebruikt • die ingressieve waarde kan hebben / die het begin van de handeling kan uitdrukken	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
11 ☐ (ἐνθαῦτα ὁ Ξέρξης) ἐωυτὸν ἐμακάρισε (regel 8).	
Maximumscore 2	
12 ☐ Uit het feit dat de godheid afgunstig is / dat de goden de mens het geluk misgunnen. Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Eindexamen Grieks vwo 2002-I

© havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
13 ☐ γλυκὸν γεύσας τὸν αἰῶνα (regel 22). Indien ὁ (δὲ) θεὸς aan het citaat is toegevoegd, één scorepunt in mindering brengen. Bij kortere of langere citaten dan de bovenstaande geen scorepunten toekennen.	
Maximumscore 2	
14 ☐ (Het leven van de mens is inderdaad kort, maar) vanwege alle ellende die een mens kan meemaken duurt het leven eigenlijk nog te lang / de dood is een verlossing. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 1	
15 ☐ Dat Artabanos Xerxes niet van een veldtocht tegen Griekenland mocht afhouden / dat Xerxes tegen Griekenland moest optrekken. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
16 ☐ Damsté, want die geeft de irrealis / niet-werkelijkheid van het Grieks weer / die geeft de juiste vertaling van ἔν + indicativus (aoristus). Niet goed rekenen: Damsté, want die vertaalt ἔν / die vertaalt met “zou”. Als de toelichting ontbreekt of fout is, geen scorepunten toekennen.	
Maximumscore 2	
17 ☐ Dat het Perzische leger en/of de vloot getalsmatig zwakker zou(den) kunnen zijn dan die van de Grieken.	
Maximumscore 2	
18 ☐ • (Het voordeel van) een groter (land)leger heeft het nadeel dat het probleem van de proviandering ook groter wordt • (Het voordeel van) een grotere vloot heeft het nadeel dat het moeilijker is geschikte havens te vinden Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
19 ☐ λιμὸν (regel 51).	
Maximumscore 2	
20 ☐ • regels 45–46 αἱ συμφοραὶ t/m συμφορέων: toevalligheden regeren over de mensen en niet andersom • regel 50 εὐπρηξίης t/m πληθώρη: mensen willen altijd meer successen	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 2	
21 ☐ • Bij het beraadslagen vooraf kan men niet voorzichtig genoeg zijn, • maar eenmaal in actie gekomen moet men onverschrokken zijn Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u> <u>1</u>

Antwoorden

Deel-
scores

Tekst 4

Maximumscore 3

- 22 Bijvoorbeeld drie van de volgende mogelijkheden (de opsomming is niet uitputtend):
- “voel ik diep onder dat geluksgevoel ook een soort angst” (regels 1–2): Amasis toonde zich bezorgd om het grote geluk van Polykrates.
  - “Zo’n volmaakt geluk is altijd beangstigend” (regels 2–3): Amasis toonde zich bezorgd om het grote geluk van Polykrates.
  - “Ik zou het lot een offer willen brengen” (regel 3): Amasis adviseerde Polykrates een kostbaar bezit op te offeren / Polykrates offerde op advies van Amasis zijn kostbare ring op.
  - “een mens wil de goden iets van het geluk betalen” (regels 6–7): Amasis adviseerde Polykrates een kostbaar bezit op te offeren / Polykrates offerde op advies van Amasis zijn kostbare ring op.
  - “De goden zijn immers, zoals bekend, jaloers” (regel 7): Amasis hield Polykrates voor dat wie alleen maar geluk kent uiteindelijk door de afgunst van de goden getroffen wordt.
  - “wanneer ze een sterveling t/m een woekerprijs terug” (regels 7–9): Amasis hield Polykrates voor dat wie alleen maar geluk kent uiteindelijk door de afgunst van de goden getroffen wordt / na een leven vol successen kwam Polykrates op een ellendige manier aan zijn einde.

Tekst 5

Maximumscore 2

- 23 • ἀκοή: “men zegt” (regel 3) / “de vele verschillende verhalen over Kyros’ dood” (regels 11–12)
- γνῶμη: “ik ben van oordeel” (regel 2) / “lijkt dit mij het geloofwaardigste” (regel 12)

1

1

Tekst 6

Maximumscore 1

- 24 Omdat een eerder tegen Griekenland uitgestuurde vloot (onder leiding van Mardonios) op de Athos te pletter was geslagen.

Maximumscore 2

- 25 • Ja,
- ook bij Herodotos wordt Xerxes afgeschilderd als iemand die zich aan ὕβρις schuldig maakt.

1

1

Eindexamen Grieks vwo 2002-I

© havovwo.nl

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 26 Maximumscore 2 Ὡς δὲ εἶδον (kolon 27) οἱ Ἀθηναῖοι (En) toen / zodra / nadat / omdat de Atheners gezien hadden / zagen	
ὥς zoals / zo	<u>0</u>
εἶδον werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
οἱ Ἀθηναῖοι niet subject	<u>0</u>
Kolon 27 Maximumscore 2 αὐτοὺς ἀναβεβηκότας ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν, dat zij de Akropolis op / omhoog naar de Akropolis waren geklommen / dat zij op de Akropolis stonden,	
αὐτούς zelf	<u>1</u>
de Atheners zelf	<u>0</u>
de Atheners op de Akropolis	<u>1</u>
bij de Akropolis	<u>1</u>
ἀναβεβηκότας klommen / aan het klimmen waren	<u>1</u>
Kolon 28 Maximumscore 3 οἱ μὲν ἐρρίπτεον ἑωυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος κάτω wierpen sommigen zich(zelf) van / (neer) langs de muur / wal / vesting naar beneden	
οἱ μὲν zij (weliswaar)	<u>1</u>
ἐρρίπτεον werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
ἑωυτούς hen	<u>0</u>
κατὰ in andere betekenissen	<u>0</u>
κάτω later	<u>1</u>
Kolon 29 Maximumscore 1 καὶ διεφθείροντο, en kwamen (zij) om / stierven zij.	
zij werden gedood	<u>0</u>
Kolon 30 Maximumscore 2 οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφευγον. (en / maar) (de) anderen vluchtten de tempel in / naar de tempel / zochten hun toevlucht in de tempel.	
οἱ δέ (en / maar) zij	<u>1</u>
ἐς tot aan	<u>0</u>

Eindexamen Grieks vwo 2002-I

© havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 31	
Maximumscore 3	
Τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, (en / maar) diegenen van de Perzen / die / de Perzen die naar boven waren geklommen / de naar boven geklommen(en van de) Perzen wendden / keerden zich eerst naar de poort(en),	
de poorten van de Perzen	<u>0</u>
οἱ niet opgevat als substantiverend lidwoord	<u>1</u>
toen de Perzen naar boven waren geklommen	<u>1</u>
ἀναβεβηκότες niet als perfectum vertaald	<u>1</u>
Indien ook in kolon 27 fout, hier niet opnieuw aanrekenen.	
πρῶτον μὲν verbonden met ἀναβεβηκότες	<u>1</u>
πρῶτον μὲν als eerste(n)	<u>1</u>
τρέπομαι beginnen met	<u>1</u>
τρέπομαι in andere betekenissen	<u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 2	
ταύτας δὲ ἀνοίξαντες en nadat / toen ze die geopend hadden	
ταύτας verbonden met τοὺς ἰκέτας (kolon 33)	<u>0</u>
ἀνοίξαντες terwijl ze openden	<u>1</u>
ἀνοίξαντες om te openen	<u>0</u>
Kolon 33	
Maximumscore 1	
τοὺς ἰκέτας ἐφόνευσον· doodden / vermoordden ze de smekelingen / de mensen die smeekten.	
τοὺς ἰκέτας als subject	<u>0</u>
doden ze	<u>0</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
ἐπεὶ δὲ σφι πάντες κατέστρωντο, (en / maar) nadat allen door hen gedood waren,	
ἐπεὶ niet als voegwoord	<u>0</u>
πάντες alles	<u>0</u>
κατέστρωντο niet als plusquamperfectum en/of niet als passief	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 1	
τὸ ἱρὸν συλήσαντες nadat zij het heiligdom (uit)geplunderd / beroofd hadden,	
συλήσαντες nadat zij geroofd / bemachtigd hadden	<u>0</u>
συλήσαντες terwijl ze beroofden	<u>0</u>
συλήσαντες niet actief vertaald	<u>0</u>
τὸ ἱρὸν συλήσαντες door “en” verbonden met voorafgaande bijzin	<u>0</u>
Niet fout rekenen: τὸ ἱρὸν συλήσαντες nevenschikkend vertaald met hoofdzin.	

Eindexamen Grieks vwo 2002-I

© havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 36 Maximumscore 1 ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν. staken zij de hele Akropolis in brand.	
πᾶσαν iedere / alle	<u>0</u>
de Akropolis werd in brand gestoken	<u>0</u>
Kolon 37 Maximumscore 2 Σχὼν δὲ παντελέως τὰς Ἀθήνας (En) toen / nadat / omdat hij Athene geheel (en al) in handen had (gekregen)	
Niet fout rekenen: σχὼν toen (etc.) hij kreeg. Niet fout rekenen: heel Athene. het volmaakte Athene	<u>0</u>
de Atheners	<u>0</u>
Kolon 38 Maximumscore 2 Ξέρξης ἀπέπεμψε ἐς Σοῦσα ἄγγελον ἰππέα stuurde Xerxes een ruiter als bode / een bode te paard (weg / terug) naar Sousa	
een paard als bode	<u>0</u>
een bode en ruiter	<u>0</u>
boodschap / ruitertij	<u>0</u>
Kolon 39 Maximumscore 3 Ἄρταβάνῳ ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσαν εὐπρηξίην. om aan Artabanos het / zijn / hun succes van dat moment / het succes dat aanwezig was / er nu was / het huidige succes te berichten.	
hij stuurde (kolon 38) aan / naar Artabanos	<u>2</u>
Niet fout rekenen: die moest berichten.	
ἀγγελέοντα terwijl hij berichtte	<u>2</u>
ἀγγελέοντα nadat hij had bericht	<u>1</u>
παρεοῦσαν werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
juiste behandeling	<u>0</u>
Kolon 40 Maximumscore 2 Ἄπὸ δὲ τῆς πέμψιος τοῦ κήρυκος δευτέρῃ ἡμέρῃ (En) (op) de tweede dag na het zenden van de bode	
voor de tweede dag	<u>0</u>
tam (ἡμερος)	<u>0</u>

Eindexamen Grieks vwo 2002-I

© havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 41 Maximumscore 2 συγκαλέσας Ἀθηναίων τοὺς φυγάδας, nadat hij degenen van de Atheners / de Atheners die in ballingschap waren gegaan bijeen had geroepen,	
Niet fout rekenen: hij riep bijeen en beval. συγκαλέω voor een maaltijd uitnodigen	<u>0</u>
de samengeroepen ballingen	<u>0</u>
συγκαλέσας terwijl hij bijeenriep	<u>1</u>
Kolon 42 Maximumscore 2 ἐκέλευε τρῶπι τῷ σφετέρῳ θῦσαι τὰ ἱρὰ beval / verzocht hij (hen) (om) op hun eigen manier (de) offers te brengen / te offeren	
σφετέρῳ zijn (eigen)	<u>0</u>
τρόπος wending / stijl / karakter	<u>0</u>
Kolon 43 Maximumscore 2 ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν, nadat ze naar de Akropolis omhoog geklommen waren,	
Niet fout rekenen: hij beval ... te beklimmen en te offeren ἀναβάντας verkeerd subject	<u>0</u>
ἀναβάντας terwijl ze omhoog klommen	<u>0</u>
ἀναβάντας voortijdig ten opzichte van ἐκέλευε	<u>0</u>
Kolon 44 Maximumscore 3 εἶτε δὴ ὧν ὕπνιν τινὰ ἰδὼν ἐνυπνίου ἐνετέλλετο ταῦτα, of het nu zo was dat hij deze dingen / dit opdroeg omdat hij een (of ander) droomgezicht had gezien,	
een gezicht van een droom / een gezicht in een droom	<u>1</u>
ἰδὼν werkwoord(svorm) niet herkend	<u>0</u>
ἰδὼν omdat / terwijl hij zag	<u>1</u>
ταῦτα het	<u>2</u>
Kolon 45 Maximumscore 2 εἶτε καὶ ἐνθύμιόν οἱ ἐγένετο ἐμπρήσαντι τὸ ἱρόν. of dat hij berouw had (gekregen) / er voor hem berouw was omdat / nadat hij het heiligdom in brand had gestoken.	
ἐγένετο verkeerd subject	<u>0</u>
ἐμπρήσαντι verkeerd subject	<u>0</u>
ἐμπρήσαντι toen hij in brand stak	<u>1</u>

Eindexamen Grieks vwo 2002-I

© havonwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Kolon 46

Maximumscore 2

Οἱ δὲ φυγάδες τῶν Ἀθηναίων ἐποίησαν τὰ ἐντεταλμένα.

(En) de ballingen van de Atheners deden de opgedragen dingen / wat hun opgedragen was / voerden de opdracht(en) uit.

ποιέω maken

0